

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Kaj boš spomladi sejati? *)

Kamor se pride, čujejo se samo tožbe o občeji bedi, ki je zavladala v našem prebivalstvu. Meščan toži, obrtnik se srdi, trgovec zdihuje, a oratar pak némo gleda, da mu zadnjo živinico iz hleva iztira sila, katerej se nočejo opreti naši stanovi. Neizogibni propasti zró v oči, a vse zaman, nezaslišano spanje mami rojake, da se ne vzdramijo, da ne začno misliti na pomoč, da se ne ujunačijo ter se krepkó poprimó mnogih se jim nudečih pripomočkov, kateri bi jim zamogli zopet privesiti v osiroteli dom zadovoljnost in srečo in blagostan! „Pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal,“ — slóvi naš stari pregovor, tega bi se morali okleniti, ker Stvarnik ne bo delal čudežev z lastno voljo v pogin hitečim zaspanetim, na tujo pomoč se pa itak ni zanašati.

Pred sto leti zapel je že Vodnik svojim rojakom:

„Kranjc, glej, tvoja zemlja je zdrava,
Za pridne nje lega najprava,
Polje, vinograd, gora, morje,
Ruda, kupčija tebe redé!“ . . .

In prav je pel, prav je slavil prirodno bogatstvo svoje mile domovine! — Časi se spremenjajo, ž njim ljudje, pa tudi prirodne sile.

Kjer so se nekaj razprostirali temni lésovi, pela je neprestano sekira, sénčni ljubki párobki gozdov so zgineli z gozdi vred in iz mehkih z mahom poraščenih tal nastalo je rodovitno poljé, vrtovi, travniki in vinogradi. Nekaj časa rasel

*) (Opomba vredništva.) Da bi se naše predivstvo povzdignilo, bila je želja naše slavne c. kr. kmetijske družbe že zdavno. V ta namen poslala je z državno podporo že leta 1870. g. R. Dolénc-a z dvema družima mladenčema, Piskarjem in Majaronom na Moravsko v Schönberg. Tam učili so se umnega pridelovanja lanu in umnega podelovanja istega v predivo. G. R. Dolénc popotoval je potem po Gorenjskem in Dolenjskem, ljudi podučeval, spodbujal k obilnejšemu sejanju lanu, k napravi združnih izdelovalnic prediva. Ves vspéh, katerega je dosegel, je ta, da se od takrat na Kranjskem ne samo domači zimski lan, takozvani „turk“ seje, ampak tudi poletni ruski ali rigajski. Seme naroča vsako leto c. kr. kmetijska družba naravnost iz Ruskega. Sicer je pa od takrat naše predivstvo bolj nazadovalo, kakor pa napredovalo. To pa vsled tega, ker ima le seme še nekaj vrednosti, stebila pa skorej nikake. Zakaj ne, povedó naj brez daljnega razlaganja te tri besede: bombaž, jute, Jágerjeva srajca. In tako priobčujemo sicer ta članek, upanja, da bi mnogo koristil, pa ne gojimo.

je bohotno nasád in sicer do tedaj, ko je še zemlja hranila sama od sebe redilne tvarine, ko je zamogel še poljedelec toliko živine krmiti, da je zamogel izsesana svoja zemljišča še pošteno gnojiti, a sedaj je vse drugače.

Gozdov ni, vinograde opustošila je trtna uš in filoksera, z železnicami ostavile so karavane parizerjev (množice velikih tovornih voz) naše ceste ter odvele kupčijo le bolj v inozemstvo, a polje je izrabljeno, je izsesano po neúmnem kmetovanji, katero se ni brigalo in se ne briga za obstanek naših potomcev.

Obzorje našega poljedelca ostalo je tako omejeno, da se ne more tujec prečuditi nespametnemu, skoraj brezkoristnemu obdelovanju naše zemlje. Ko bi opustil naš poljedelec tisti zlóčesti konservativni duh, ki mu polní glavo, da zaničljivo zré na vsacega dobromislečega, ki mu svetuje nehati z njegovim pogubnim gospodarstvom ter bi se hotel poslužiti novih izborno vspevajóčih načinov kmetovanja, zamogel bi si vsakdo na domačih tleh pridelovanjem in izdelovanjem domačih pridelkov služiti pošten kos kruha.

Vse omilovanje našega poljedelca, vse njegovo jadikovanje nad občo propastjo, nič ne pomaga, le če se nemudno poprime nasvetov dobro mu želečih móž, upati mu je še na pomoč in lepšo bodočnost!

Kakor znano prinaša sedaj zemlja toliko, da poljedelec komaj životari in če jemlje v poštev svoje in delo svoje družine ter računa vse stroške za seme, gnoj, setev in žetev, spravljanje, orodje itd., dalje, da mora prodajati svoj pridelek le posredno po prekupcih na pravega trgovca, kateri se razumno ne zadovoljijo z malimi odstotki dobička, — pride poljedelec do žalostnega zaključka svojih računov, nima nikake koristi od svojih pridelkov.

Že Vodnik pravi, da lega naše zemlje je prava, a samo za pridne ljudi; dostaviti je, da dandanes ne pomaga samo pridnost, temveč mora se najprvo dobro premisliti, kaj bom sejati in kako bom obdeloval svoje poljé, da mi bo prinašalo kolikor moč več dobička.

Zategadelj sklenilo je nekaj úmnih poljedelcev in drugih odličnih gospodov, kojim bije srce

za blagor svojih rojakov, vvesti na Kranjskem v velikem setev pri nas še malopoznatega lanú in konoplje, kateri prinašati poljedelcu veliko večjo korist nego vsak drug sadež iz zrnja. Tu in tam se prideluje lan in konoplja že sedaj, izdeluje ga tudi oratar sam kaj priprosto, a tak način kmetovanja bo opustiti ter se lotiti umnega pridelovanja teh rastlin.

Le tamkaj, kjer se poljedelec peča samo s pridelovanjem lanú in konoplje, izdelovanje pa prepusti posebnemu zavodu, prinaša ta stroka kmetijstva in industrije neizmerno korist poljedelcu, obrtniku in trgovcu.

Zavod za izdelovanje lanú in konopelj, vstanovljen na podlagi navodil priznanega veččaka v tej stroki imel bi nalog, pridelane surove steblice lanú in konoplje od poljedelca v jeseni takoj s poljá v daljno umno in stvarno izdelovanje prevzeti, pri kateremu podjetji pridobilo bi se do 20% tistih delov rastlin, katere gredó sedaj po nevesčem izdelovanji v zgubo.

Domoljubno podjetje, na čelu katerega so odlični možje, katero zadobilo je najtoplejše zanimanje od strani sl. c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske, slavne kupčijske in obrtne zbornice, gg. državnih in deželnih poslancev iz kranjskega ter mnogih úmnih poljedelcev, obeča najboljši uspeh, samo če bodo dotični krogi, kojim mora biti na povzdigi in razvoju domačega poljedelstva in industrije, storili svojo dolžnost ter poljedelcu priporočali nasad lanú in konoplje.

Ker je stvarno izdelan pridelek jeden prvih kupčijskih predmetov, imel bi razven poljedelca tudi označen izdelovalen zavod lep in gotov dobiček.

V naslednjem bodi navedeno nekaj podrobnosti o setvi konoplje in lanu.

Setev konopelj zahteva dobro poljé, katero je treba precej izdatno gnojiti. Vrh tega pa tudi kraj rasetye ne sme biti premrzlega podnebja. Najbolje se je dosedaj obneslo laško semenje.

Sedaj hočemo v naglici preračunati, koliko da more kmet pričakovati zaslužka oziroma dobička od nasejanja te rastline?

Za trikratno oranje: če je namreč svet rodovitnen ter zahteva manj gnoja, se mora orati jedenkrat v jeseni, ináče dvakrat, — ter na vsak način tudi jedenkrat spomladi, za vsak oral okoli 15 gld. —
40 kl. semena à 40 kr. 16 gld. —
1 oral dá rastlin, brez korenin in listja, posušenih na zraku od 40—50 meterskih centov.

Za žetev, odpravljanje listja, zvezanje snopov se računi 10 gld. —

Za postavljenje snopov v kopicice na polji 5 gld. —

Za dovažanje k železnici ali pa v tovarno 5 gld. —
torej skupaj: 51 gld. —

Cena se pa odmeri po kakovosti po 2—3 gld. od 100 kg. torej povprečno 2½ gld., za 40 meterskih centov 100 gld.

Opomni se, da nese žito, katero se naseje na polji, kjer je bila rast konopelj do 20% več nego žito družih poljá.

Setev lanú zadovolji se s slabšim poljem nego setev konopelj, tudi ne tréba globocega obdelovanja. Lan vspeva posebno dobro na krepčalnem polji po rži ali pšenici, osobito na novo posekanih gozdnih tleh.

Navedeno bodi, da se na Ruskem najboljši lan v Wologdski pokrajini in obreki Wiligi Ustjeki prideluje ter privaža za izvanredno visoko ceno v daljni Arhangelsk. Na prostoru néizmernih pragozdov je sedaj rodovitno laneno poljé!

Lan se prideluje sledeče:

Ko so drevesa posekana in izpeljana, sožgó se drobni ostanki, zemlja krog korenin se razkoplje ter se s tisto lan naseje in svoječasno požanje. V jeseni se potem lan v jamah omehča in opráši, na to pak pride lan v kupčijo. Kupec ga dá potem otresti, prebrati in razvrstiti po kakovosti in znamkah ter ga tako prirejenega spravlja na svetovni kupčijski trg.

Način obdelovanja lanú je tudi za malega posestnika jako pripraven.

Sedaj hočemo tudi pri nasetvi lanú preračunati, koliko da smé kmet zaslužka oziroma dobička pričakovati.

Za dvakratno oranje z enkratnim lahkim oranjem, z nasadom za vsak oral okoli. 12 gld. —
40 kg. semena (iz Rige) à 30 kr. 12 gld. —
pletév polja 2 gld. —
puljenje tistega 7 gld. —
otepanje semena 4 gld. —
dovazanje k železnici ali tovarni 3 gld. —

torej za jeden oral stroškov: 40 gld. —

Pridela se 20 meterskih centov po ceni od 2½ — 3½ gld., za 100 kg. ali recimo 100 kg. po 3 gld. meterski cent bilo bi 60 gld. dalje ostalega semena 60 gld. —
krog 200 kg. à 20 kr. 40 gld. —
pridelek znašal bi. 100 gld. —
nasad bi pa veljal 40 gld. —

torej bilo bi čistega dobička za jeden oral krog 60 gld. —

Kjer se nahaja črna prst (humus) že od narave, priporoča se nasad konopelj že zarad poznejših pridelkov.

Ker je podnebje in zemlja naše domovine zelo primerna za te dve rastlini in ker je

poljedelcu več ali manj že znano njuno pridelovanje, bodeta lan in konoplja večji dobitok prinašali, nego vsak drug sadež, samo premisliti bode treba dobro, kje bode lan in kje konoplja našli sebi najbolj primerno prst . . .

Kedor torej želi napredek in razcvit svoje domovine, komur je za razvoj avstrijskega poljedelstva in industrije sploh, izvestno napne takoj vse svoje moči, da pripomore na poštenu podlagi zasnovanemu podjetju s svetom kot djanjem do zaželjenega vspeha. V to pomoz Bog!

Nov propis gledé olajšave prejemanja soli za živino in o napravi dopuščenih skladišč za živinsko sol.

Raynkar izdana številka 244 državnega zakonika, oziroma številka 50 ukaznika finančnega ministerstva iz leta 1894., obsega novo naredbo c. kr. finančnega ministerstva z dné 28. decembra 1894. l. o dobavi soli za živino po znižanej ceni.

Dočim zadeva prvi oddelek te naredbe „skladišča za živinsko sol“, — povsem novo napravo, o kateri se bode še pozneje govorilo, se v drugem oddelku naredbe vsem občinam, za katere bi se v prihodnje ne vtegnila napraviti posebna skladišča za živinsko sol in za katere tedaj gledé dobave živinske soli po znižani ceni od strani njihovih živino-posedujočih poljedelcev v obče dotična dosedanja določila naredbe finančnega ministerstva z dné 20. decembra 1893. l. (državnega zak. št. 176, ukaznik finančnega ministerstva šte. 57 iz leta 1894.) tudi nadalje še v veljavi ostanejo, ta določila na dvojno stran prav bistveno olajšujejo.

Po § 19. nove naredbe so namreč občinski predstojniki pod v tem paragrafu navedenimi pogoji pooblašteni, potem, ko je naročena pošiljatev živinske soli k njim dospela, uradno zaporo, ki se nahaja na vsaki vreči taiste, v svrhu razdelitve v nji obsežene živinske soli med za vsprejem te soli opravičene poljedelce sami odvzeti, če v dveh dneh po zglasitvi, da je pošiljatev živinske soli dospela, ne pride k njim nobeden finančni organ, da bi zaporo odvezel.

Še važnejša je v §. 18 naredbe dovoljena odprava ustanovitve in naznanila določenega roka za vsako posamezno občino glede naročitve živinske soli po znižani ceni. Doslej je mogla občina naročiti oziroma prejeti to sol šelej od tistega osmih mescev februarija do vštetega septembra počenši, kterege je dotični občini v to določila vže naprej pristojna finančna deželna oblast. Vsled tega si je moglo več občin živinsko sol oskerbeti čestokrat še le mnogo pozneje, kot so taisto potrebovale, dočim so prišle marsiktere druge občine,

koje bi živinsko sol rade dobile še le v poznejšem času, po vsprejdu za dobavo te soli vže v kakem prejšnjem mescu na vrsto. —

Po prej navedeni novi določbi smejo od leta 1895 naprej vse občine množino živinske soli po znižani ceni, ki pripada na leto za njihove živino posedujoče poljedelce kadar koli hočejo med 1. januvarijem in 15. decembrom vsakega leta naročiti ter je nadalje popolnoma občinskim predstojnikom prepuščeno, določiti zato najprikladnejši čas.

Živinska sol, ki se naroči potem od občinskih predstojnikov s posredovanjem oddelka za solna posla c. kr. glavnega ravnateljstva avstrijskih železnic, se bode oddajala pri od finančnega ministerstva določenih c. kr. zalogah soli po vrsti, kakor so posamezna naročila pri teh zalogah dospela, kolikor je mogoče z ozirom na vsakokratne tamkaj shranjene množine živinske soli.

Dosedanja določba, po kateri morejo poljedelci ene občine v razmeri z njihovo tačasno živino nanje pripadajočo množino živinske soli le skupaj in na jedenkrat po predstojniku dotične občine prejeti, pa ostane glede vsih občin, ki se v prihodnje ne pridele morebiti kakemu „skladišču za živinsko sol“, tudi nadalje v veljavi. Ta določba se ni mogla opustiti, ker je za posameznega kmetovalca na leto povprek odpadajoča množina živinske soli po znižani ceni tako malenkostna, da bi bila za kmetovalca mnogo predraga, če bi jo hotel posamezno prejeti iz c. kr. solnih zalog, ki so večinoma zelo oddaljene in se razun tega tudi že iz opravičnih ozirov ne morejo pečati s prodajo tako malenkostnih količin, kajti le za one tovore živinske soli, ki zavzemajo cel vagon, ali vsaj pol vagona, to je 100 oziroma 50 meterskih stotov, so dovolile uprave avstrijskih železnic znatno znižano vozno ceno. Da se tedaj ta tarifna ugodnost kolikor možno izkoristi in prejemni stroški soli za živino kaj najbolj omejijo, je neobhodno potrebno, da se živinska sol prejema za celo leto na enkrat in vsaj po občinah, mnogokrat pa, če celo na vso občino odpade manj, kot 100, oziroma 50 meterskih stotov na leto, tudi od več občin skupaj, to je „kumulativno“, po predpisih v §. 8, odstavek 2, naredbe finančnega ministerstva z dné 20. decembra 1893 l. (drž. zak. št. 176, ukaznik št. 57), iz c. kr. zalog za sol. Poleg težkoč, ki se protivijo marsikje zedinjenja več občin na tako skupno prejemanje živinske soli, se neda tajiti, da mora biti za mnoge kmetovalce težavno, živinsko sol na enkrat za celo leto naročiti in zanjo odpadajočo kupno ceno naprej pripraviti in položiti.

(Konec sledi.)

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Po novem letu zborujejo v vseh deželah deželni zbori. Kranjski deželni zbor je nedavno z veliko večino glasov odklonil podporo 1000 gld. ónim učiteljem, ki prostovoljno poučujejo nemščino v ljudskih šolah. Za to podporo so glasovali razven nemških in nemškutarskih poslancev, le trije slovenski poslanci, ki so se doslej prištevali napredno-liberalni stranki: Šuklje, Višnikar in Kersnik. To njih glasovanje kaže, da skušajo ti možje na Kranjskem ustanoviti sedaj napredno-nemškutarsko stranko. Toda zelo se motijo, če kaj takega upajo. Imajo se sicer za jako mogočne gospode, a bodo že drugi možje poskrbeli, da njih moč narodnosti slovenski ne bo škodovala! In ta Višnikar, ki se poteguje v deželnem zboru za napredek nemškutarstva, hoče priti kot poslanec dolenjskih mest celo v državni zbor?!

— V koroškem deželnem zboru so nemški poslanci zopet napadli Slovence ter obrekovali zlasti duhovščino, češ, da le ta seje ves prepir med narod, ker se neustrašeno in stanovitno poteguje za pravice slovenskega naroda. Poslanca Einspieler in Muri sta jima mirno, a jako odločno odgovorila. Seveda je njun glas še vedno glas vpijočega v puščavi. Škof pa je odločno branil in zagovarjal svojo duhovščino. Vendar pa je odklonil zbor podporo ponemčevalnemu društvu „Südmark“. Tudi štajerski dež. zbor je ni dovolil.

Istrski deželni zbor je vlada razpustila zaradi prehudih škandalov, katere so delali laški poslanci. Bilo je res že skrajno potrebno, da je vlada posegla vmes v to iredentarsko dirjanje. Ministri so se celo posvetovali, bi li ne bilo umestno, da se vpelje v nekatera istrska mesta izjemno stanje. Za sedaj te namere še niso vresničili, a prav bi bilo, da bi storili tudi to.

Tržaški deželni zbor je jel posnemati mažarske framasone. Poslal je na Dunaj predlog, naj se vpeljejo civilne rojstne, poročne in mrliške knjige. No, tako hitro to ne pojde! Slovenski poslanci se tega zbora ne udeležujejo.

V Šleziji manjka čeških in poljskih ljudskih učiteljev. Vkljub temu pa je deželni zbor odklonil predlog, da se ustanovi češko učiteljišče.

Na Ogerskem deluje že novo ministerstvo. Kakošno je, kaže že dovolj to, da minister za bogočastje in uk je bogotajec bivši profesor Vlasič. Kako naj o bogočastju govori in odločuje tak človek, ki v Boga ne veruje? To ministerstvo je še bolj piškavo nego prejšnje, zato ne bo dolgo vladalo. Razven vladne, so vse druge stranke v zbornici nove ministre sprejele jako mrzlo. Predsednikom zbornice je izvoljen bivši minister zloglasni Szapary.

Kaj je novega po širokem svetu?

Na Francoskem je te dni odstopil najprej predsednik zbornice Dupay, za njim pa takoj predsednik republike Kazimir-Perier. Le-ta se je zbal bojda socijalistov, ker je dobival od njih mnogo pretilnih pisem, da ga umoré, ako ne odstopi. Naslednikom Periera je izvoljen Feliks Faure, ki je bil še nedavno strojarski trgovec. Ministerstvo pa se je dolgo sestavljalo brez vsakega uspeha. Nobenemu se ni posrečilo. Se le pred par dnevi se je osnovalo novo ministerstvo, a za dolgo gotovo ne. Tudi predsednik republike najbrže ne bo dolgo vladal, ker mu bodo socijalisti preveč nagajali, kakor so prejšnjemu.

Na Nemškem se skoro ves „rajh“ pripravlja, da poslavi starega lisjaka Bismarka, ki bo v kratkem obhajal osemdesetletnico svojega rojstva. Zavedno katoliški Nemci se tega slavlja ne udeležé. Ker so katoliški nemški vseučiliščniki odločno odpovedali vsako udeležbo, zato jih zagrizeni liberalci silovito napadajo. Slavnega katoliškega učenjaka zgodovinarja Onota Kloppe so povabili z drugimi veljaki vred, naj kaj zapiše v spominsko knjigo Bismarkovo njemu v slavo. A slavni učenjak jim je odgovoril, ako bi on kaj Bismarku v spomin hotel zapisati, zapisal bi besede sv. Avguščina: „Kaj so države brez pravice drugega, nego velikanska lopovstva!“ Češ, ta izrek najbolj velja o političnem delovanju Bismarkovem, ki je vladal vedno krivično, zatiral pravico in resnico, kadarkoli mu je to prav služilo. Da bi le Bismark to izjavo zvedel!

Na Grškem so denarstvene razmere tako slabe, da je zaradi tega ministerstvo odstopilo. Pravijo, da se hoče celo kralj prestolu odpovedati. Preveč denarja so potrošili za mornarico, sedaj pa ga jim primanjkuje povsod, celo tam, kjer je neobhodno potreben.

Na Ruskem je umrl minister vnanjih stvari Giers, ki je več let jako spretno vodil vso vnanjo rusko politiko. Morda bo Lobanov njegov naslednik, ki je katoliški cerkvi zelo naklonjen.

Piše se nam:

Iz Št. Jerneja. — Ze dolgo časa smo ugibali, kako bi se dala pri nas napraviti Reifeisenova posojilnica. Začetek k temu je storil naš župan g. Jože Poljanec. Dne 20. januarja je povabil može v šolsko poslopje, kjer je povabljeni notar kostanjeviški gosp. Aleksander Hudovernik vso stvar pojasnil. Pravila, katera je bil izdelal za Kostanjevico, je ponudil zborovalcem brezplačno. Udov se je oglasilo 35. Lep začetek. Predsednikom začasnega odbora je bil voljen preč. g. župnik Ant. Fettich-Frankheim. Pričakujemo, da bo nezaupanje, ki se je od začetka pokazalo med gospodarji, izginilo. Kmetovalci bodo sprevideli, da ima posojilnica, ki bo imela sedež in zastop v Št. Jerneji ter bo ustanovljena za našo faro; plemeniti

namen, namreč: blagostanje in pomoč kmetovalcem v denarni stiski. Dobičkarja je izključena. Tudi prepira, ki bi ga utegnil napraviti kak političen nemirnež, ne maramo. Edini smo bili — edini ostanemo v vsem. Rešiti hočemo lepo šent-jernejsko faro oduševanega mrčesa, kateri že dolgo sesa kri iz žuljevih rok pridnega Dolenjca. Može — na noge — otesite raz sebe nepotrebni jarem — boljši časi se bližajo.

— à --

Domače vesti.

(Kot kandidati za državnozborsko volitev) v dolenskih mestih, ki se bo vršila pustni ponedeljek 25. t. m., imenujejo se razni gospodje, zlasti pa ti-le: ribniški sodnik Višnikar, grof Margheri in vpokojeni sodn. nadsvetnik dr. Vojska v Novem Mestu. Za prvega dela že dolgo časa bivši poslanec Šuklje, a kakor se kaže nima veliko uspeha. Drugi kandiduje na svojo roko. Dr. Vojska pa se sam prav nič ne ponuja, temveč ga le mnogi volilci žele voliti in ga tudi bodo volili, ker je obče znan kot vrl mož in poštenjak stare korenine. Govorilo se je tudi o kandidaturi prof. Tomo Zupana, a ta se je popolno odpovedal.

— (Nov most čez Krko), ki bo peljal naravnost z mestnega trga v Kandijo do Vindišarjeve hiše, je ministerstvo že dovolilo graditi. Most bo železen in veličastna stavba.

† (Umrli) je v Novem Mestu dné 27. januarja gospa Barbara Vaupotič, mati tukajšnjega c. kr. okr. zdravnika, v visoki starosti 89. let. — Zanimivo je, da je umrla ravno na dan petdesetletnice svoje poroke. Naj v miru počiva!

(Večer prevare,) pravo čarodejstvo, napravi gospod Fran Brückner v hiši rokodeljske družbe dné 31. februarja ob polu osmi uri zvečer z zanimivim programom. — Vstopnina ima dobrodelen namen, in velja za sedeže 80, za stoječe 40, za dijake 25 kr. Vabila s programi se bodo razpošiljala.

(Vodnikova slavnost) vrši se v novomeški čitalnici dné 2. februarja s zanimivim programom; dvorana bo posebno lepo okrašena, in pričakuje se živahnega obiska.

(Novomeška hranilnica) sklenila je svoje račune, kateri bodo v prihodnji številki obširno razglašeni.

(V kmetijski bralnici) v Novem mestu bode dné 10. februarja pouk, kako bode dobivati živinsko sol po novih zljajšanih naredbah ministerstva.

(Prvo žrebe) na Dolenjskem je imela kobila g. Ivana Ferliča v Novem mestu 28. januarja t. l.

(Pri občinski volitvi) odbora in starešinstva v občini Šmarjeta so bili izvoljeni: županom Franc Ferkolj iz Gorenjevsi zdaj že v četrtič, svetovalec Andrej Kralj iz Zagrada, Janez Matko iz Svur, Franc Jeglič iz Orešja in Anton Šinkovc iz Zaloga. Volitev se je vršila dne 31. grudna 1894.

— (V Stopičah) je bilo pretečeno leto rojenih 79, umrlo jih je 48, oklicanih je bilo 26 parov, poročenih pa 19. V prvih 20 dneh letos imamo pa uže 10 mrličev; razsaja namreč davica in vročinska bolezen. Prizadeti ste sosebno dve hiši na Dol. Težki vodi; julija meseca l. l. ste pogoreli Riškova in Zagorčeva; letos pa je umrl pri prvi gospodar, pri drugi gospodinja.

— (Iz Velike Doline) pri Čatežu se nam poroča, da so bile nedavno tam jako burne občinske volitve. Dobili smo o tem obširen dopis. Ker pa je

preveč oseben in žaljiv, zato ga ne priobčimo, meneč, da je na obeh straneh nekaj krivde.

(Poročilo) o dohodkih, stroških in imovini okrajne bolnišne blagajne v Novem mestu v mesecu decembru 1894: Preostanek iz meseca novembra je iznašal v gotovini gld. 1559.32
Dohodki v decembru 1894 " 1025.78
Dné 31. dec. so iznašali skupni dohodki gld. 2585.10
Stroški v dec. 1894 so iznašali " 903.33
Preostanek v gotov. iznašal je 1. jan. t. l. gld. 1681.77
Okrajna boln. blagajna ima za preteklo leto še iztirjati zaostale bolnišne dokeske, iznašajoče skupaj " 445.81
Od delavske zavarovalnice proti nezgodam v Trstu ima še iztirjati " 80.34
Obresti od v hranilnici vložene svote bodejo iznašale okoli " 50.—
Pisarniška oprava ima vrednost okoli " 60.—
Vsa blagajniška imovina iznaša tedaj

31. decembra 1894 gld. 2317.92
Ker je okrajna bolnišna blagajna vse do 31. decembra 1894 ji uposlane račune in dolgove poplačala in ji drugi računi za preteklo leto niso znani, bode vse eventualno pozneje došle doslej neznanne račune pridružila računom za leto 1895.

Okrajna bolnišna blagajna v Novem Mestu 1. jan. 1895.
Blagajnik: A. Oblak. Načelnik: S. pl. Sladovič.

(Iz Črnoml'ja.) Zadnjič smo poročali o nesrečnem tukajšnjem posestniku iz Petrove vasi, ki se je obesil. A zopet nova nesreča! 18. januarja je skočila v vodo 21letna dekla Marija Rom iz Mihelje vasi, ki je že tretje leto služila v Ručetni vasi. Sram je je bilo, ker so ljudje začeli o njej marsikaj govoriti, kar ni mogla utajiti.

— (Toplo vreme), ktereга smo imeli 15. in 16. januarja, privabilo je na dan velicega gada, ki je bil menda s steljo zamešan v podstrešje gospodarja Turka v Bršlinu. Dosti gibčno se je obnašal po snegu, in tudi za pomoleno mu palico poprijemal.

(Porotne obravnave v Novem Mestu) prično se 18. februarja. Vršile se bodo menda samo štiri obravnave. Izžrebani so glavnim porotnikom naslednji gospodje: Krže Mart., pos. in trg. iz Sodražice; Levstek Ant., mlinar iz Grebene; Hrovat Jan. pos. in mesar iz Žužemberka; Jakše Ant., pos. iz Orehovice; Skubic Jan., pos. iz Police; Marok Fr., pos. iz Kostanjevice; Novoselec Fr., pos. in trg. iz Št. Jarneja; Adamič Andr., pos. iz Zamosteca; Roštohar Vinc., pos. iz G. Pijavškega; Gerbec Jos., pos. in mes. iz Metlike; Krakar Mih., pos. iz Jernejevsi; Mauser Jos., pos. in gost. iz Stare Loke; Papež Jan., pos. iz Podturna; Zamida Fr., pos. iz Uršnih Sel; Skušek Frid., pos. in trg. iz Metlike; Jaklič Ant., pos. iz Križke vasi; Sepahar Ant., pos. iz Semiča; Tavčar Jos., pos. in gost. iz Št. Jerneja; Deu Jan., pos. in miz. iz Mokronoga; Dolinar Mijo, pos. in trg. iz Vel. Doline; Barbo Jos. Ant., grof, grajščak iz Rakovnika; Lavrinšek Anton, pos. iz Krškega; Majcen Ig., pos. iz Mokronoga; Rom Andr., pos. iz Kumersdorf; Jakša Štef., pos. iz Perbišja; Samide Andr., pos. in obč. predst. iz Stare Loke; Prijatelj Egid, pos. iz Vinice; Sever Otm., pos. iz Kostanjevice; Zalokar Karol, pos. iz Pricerkve; Pancar Ant., pos. iz Razbure; Kapš Jos., pos. iz Prelesja; Gregorič Jan., pos. in gost. iz Retja; Picek Fr., pos. iz Ribnice; Dereani Jakob, pos. in trg. iz Žužemberka; Majcen Jan., pos. iz Dvora; Stergar Fr., pos. iz Leskovca. — Nadomestnim porotnikom pa naslednji gg:

Knoll Jan., trg., Krajec Jan., pos. in tiskar, Jarc Ant., pos. in trg. iz Novega Mesta; Potočar Anton, pos. iz Dol. Kamenc; Zirc Jos., pos. in gost. in Bobnar Fr., pos. iz Kandije; Brdavs Jos., pos. in gost. iz Vavte vasi; Dr. Goriany Robert, pos. in tovarnar iz Ruperčvrha; Turk Ant., pos. iz Bršlina.

(Rojansko posojilno in konsumno društvo) pri Trstu, ki deluje že štiri leta, imelo je v preteklem letu denarnega prometa 100.014 gld. 71 kr. Zadržnikov je bilo 189. Čistega dobička je imelo društvo 926 gld. 36 kr. Te številke dovolj kažejo, kako vrlo se giblje to društvo v gmotni prospah tamošnjih od Lahov tako zelo zatiranih Slovencev.

(Vreme) je zadnje dni jako neugodno, zato ljudje zelo boleajo. Prvi sneg je sicer skoro do tal pobral topli južni veter. 22. januarja so na kapi-teljskem hribu v Novem Mestu že cvetlice cvetele. Sedaj pa zopet skoro vsak dan mete s snegom in brije ostra sapa.

(Slovensko katoliško akademiško dijaštvo) prične začetkom februarja t. l. izdajati „Zora“, glasilo slovenskega katoliškega dijaštva. — Izhajala bo Zora štirikrat na leto, naročnina znaša za celo leto 80 kr., za dijake 50 kr. Naročnina naj se pošilja upravništvu „Zore“: Dunaj, II. obere Donaustrasse št. 53, II, III/22 Uredništvo.

(Izvestja muzejskega društva) za Kranjsko. Urejuje Anton Koblar, so dovršili šesto leto z decemberskim šestim sešitkom. Za zgodovino našo, in sploh za spoznanje naše mile domovine jako važni in spretno urejevani časopis toplo priporočamo. Stane na leto 2 gld.

(Prvi americko-slovenski koledar), katerega smo že naznanili, je tudi že v naših rokah. Obsega 160 strani. Obsega pratiko in razno za Slovence zanimivo poučno berilo o Ameriki; postave tičočee se državljanstva zjedinjenih držav, pouk o volilni pravi-ci, pošti, o patentih, o najemnih pogodbah, popis opatije Sv. Ivana in životopis opata Ločnikarja. Celo tri slike krasé knjigo. Poročilo o slov. društvih v Ameriki. Koledar izide poslej vsako leto.

Razne vesti.

* (Srečno mesto) je Galnov na nemškem Pomorju. Mestni odbor je sklenil, da oni meščani, ki imajo pravico do tega, tudi v prihodnjem letu dobé, kakor so že doslej dobivali, vsak po dva stavka drv in 6000 kosov šote brezplačno. To se splačuje iz onih velikih dohodkov, katere ima mesto iz občinskih travnikov, gozdov in iz polja. — Nekaj sličnega je na Kranjskem v Kamniku, kjer določene in opravičene meščanske hiše za jako majhno svoto dobé vsako leto mnogo drv iz obširnih mestnih gozdov bistriških, katere je dobilo mesto že pred kakimi 500 leti in jim je cesarica Marija Terezija to pravico za vselej potrdila.

* (Pokojni Dekleva), ki je nedavno umrl v Gradcu, zapustil je več tisoč goldinarjev, katerih obresti bodo vsako leto uživali notranjski ubožni posestniki vsak 15 gld.

Smešnice.

(Sama zna.) „Lojzika, kaj pa delaš?“ — „Kaj delam, stric doktor? Saj vidiš, punčiko pokopavam!“ — „Oh, uboga punčika! ali je bila močno bolna? Zakaj nisi mene poklicala?“ — „O, to ni bilo treba, umorila sem jo sama!“

(Nemogoče.) „Bolnik je jako slab, dajajte mu hrano le po gosjem peresu“. — „Da; ali če bode hotel knedeljev, kako bodem to spravil v gosje pero?“

(Kaj misli Peter.) — Peter: Jaz mislim, da bode Vaš sin še imeniten, ako dolgo živi. Pavel (vesel): Tako, pa po čem bode imeniten, kaj mislite? — Peter: No, po svojej starosti.

Listnica uredništva.

Gospod Štefan Stukelj v Ručetni vasi! Umetna gnojila za trte prodaja Joh. Heilinger et Comp. v Deutsch-Wagramu pri Dunaju. Prodajajo jih še druge tvrdke. Gnojila sama na sebi niso še tako draga, da bi se ne izplačalo rabiti jih. Toda prevoznina iznaša pa toliko, da se kar naravnost ne izplača, uporabljati jih. Kompost napravljati, to je za trtorejstvo prekoristno. Kako da se ta napravlja, povedali smo pa že v „Dol. Novicah“ leta 1892 štev. 6.

Loterijske številke.

Trst	19. januarja	78	41	34	50	20
Gradec	26. „	58	18	49	68	59

Vabilo k naročbi.

Početkom januarja stopi „Jugoslavjanski Stenograf“ v VI. tečaj v novi obliki, povečanem objemu in z obilnejo vsebino, uredovan po svojem poprejšnjem programu.

Imel bode novo posebno prilogo: „Glasnik, kulturno-zgodovinski za južne Slavjane“ s slikami.

Izhajal bode mesečno (razven avgusta in septembra) v zvezkih po 2½ tiskane pole (okoli 40 strani velike osmerke) v slovenskem, hrvatskem, srbskem in bolgarskem jeziku, z latinico in cirilico.

„Jugoslavjanski stenograf“ prinaša članke o svoji stroki, potem o pisanji sploh, o pisalnih strojih itd.

„Glasnik“ pa ima sledeče oddelke: cerkev in šola, književnost in umetnost, glasba in gledišče, naravoslovje in potovanje, trgovina in obrtnija, promet, društvene vesti in raznoterosti. V vsakem oddelku se nahajajo dopisi ali kratke vesti (novine) iz raznih krajev na slavjanskem jugu. Na ta način se spoznavamo vzajemno ter se lahko razumevamo med sabo, kakor to bratom pristoja.

V novejšem času se zanimajo celo večji narodi za svoja posamezna narečja, če tudi imajo občni književni jezik; kako bi ne mikalo tudi Slovence, spoznati jezik in kulturne odnošaje svojih bližnjih bratov.

Tudi zanimanje za stenografijo raste od dne do dne.

Naše geslo je: „Spoznajmo se, razumimo se! In v tem smislu hočemo z božjo pomočjo tudi zanaprej delovati, računajoč na podporo prijateljev te ideje.

Cena listu zajedno s prilogo ostane ista, pri vsem tem, da bo skoraj trikrat večji od prejšnjih letnikov, t. j. sa celo leto 2 gld. 50 kr.

Naročnina se pošilja z mednarodnimi poštnimi nakaznicami podpisanemu uredniku, ali pa pri g. Drag. Hribarju v Celji, kder se list tiska.

V Plovdivu, dne 1. decembra 1894.

Urednik in lastnik:
Prof. A. Bezenšek.

Razglas

Posojilnica v Črnomlji, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, ima svoj redni občni zbor

dne 17. februarja 1895. ob 3. uri popoldne

v posojilnični sobi z naslednjim dnevni redom:

1. Poročilo ravnatelja o delovanji posojilnice.
2. Predlaga se račun za 1894.
3. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička in o remuneraciji načelstvu.
4. Nasveti.

K obilni vdeležbi vljudno vabi združnike

Načelništvo.

Vsem znancem in prijateljem javljamo pretužno vest, da je Bogu vsegamogočnemu dopadlo poklicati k sebi v boljšo večnost predrago, ljubljeno mater, oziroma teto, taščo in staro mater, gospo

Barbaro Vavpotič roj. Achtschin,

katere je dné 27. januarija ob 1. uri popoldne, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, v 89. letu svoje dóbe mirno v Gospodu zaspala.

Truplo predrage pokojnice bilo je v torek dné 29. januarija ob 4 uri popoldne na novomeškem pokopališču k večnemu počitku položeno.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v mnogih cerkvah.

Predraga pokojnica bodi priporočena v blag spomin in pobožno molitev.

Dr. Jan. Vavpotič, c. kr. okrajni zdravnik v Novem Mestu, Andrej Vavpotič, c. kr. poštni kontrolor v Sarajevu, Peter Vavpotič, c. kr. davkar v Kranjskej Gori, sinovi; Marija Vavpotič roj. Obrekar, Viljeldina Vavpotič roj. Faber, Marija Vavpotič roj. Škrjanec, zetinja; Margareta Vavpotič, Marija Achtschin, nečakinji.

Vsi unuki in unukinje. (28)

Mesto vsacega posebnega naznanila.

ZAHVALA.

Za izkazano sožalje povodom prebitke izgube naše preljubljene umrle matere, oziroma tete, tašče in stare matere, gospe

Barbare Vavpotič roj. Achtschin,

izrekamo tužnega srca najtoplejšo zahvalo vsem onim, ki so darovali krasne vence, kakor tudi slavnim uradom in slavnemu občinstvu za mnogobrojno udeležbo pri pogrebem sprevodu.

(27)

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze pristrčnega sočutja o boleznih in povodom smrti našega zvestega sodelavca gospoda

Alojzija Vreznika,

trgovskega popotnika,

za izredno vestno postrežbo med boleznijo ranjcega, izrekamo čast. „Usmiljenim bratom“ v Kandiji, gosp. dr. DeFranceschi-ju za požrtvovalni trud, za obilno spremstvo k večnemu počitku vsem onim, ki so prerano umrlemu skazali zadnjo čast, sosebno preč. duhovščini, „Dolenjskemu“ in „Ljubljanskemu Sokolu“ gospodu odborniku Kavčiču za v srce segajoči govor, „Dol. pevskemu društvu“ in kvartetu „Iliriji“ za gniljivo petje, vsem darovateljem vencev, gospodom, ki so ob krsti pri sprevodu svetili, kakor tudi nositeljem vencev, najpristrčnejšo zahvalo.

Maša zadušnica se bode brala v nedeljo 20. t. m. ob 10. uri v cerkvi „Srca Jezusa“ v Ljubljani.

V LJUBLJANI, dné 15. prosinca 1895.

(21)

A. in E. Skaberné.

VABILO

na plesno veselico

v gostilni gospoda Josip Windischerja v Kandiji
v nedeljo 10. februarija t. l.

Začetek ob 7. uri zvečer. — Za dobro jed in pijačo bo najboljše oskrbljeno. — Vstopnina prosta. — Mas-kirani plačajo 30 kr. za osebo. (29)

Razglas.

Podpisano županstvo oddalo bode sejmarino petih letnih sejmov v najem, katere dražba se bode vršila dné 16. februarija t. l. ob 9. uri dopeludne v mirnipeški občinski pisarni.

Dalje se naznanja, da bode prihodnji somenj v Mirnipeči v torek po Sv. Jožefu.

Županstvo Mirnapeč,

dné 23. jan. 1895.

(22—1)

Prošnja.

Podpisana „kmetijska podružnica v Št. Jerneju“ prosi gostilničarje in druge, kateri se pe-čajo s prodajo ali s pretakanjem kisle vode ali piva v steklenicah itd., naj blagovolijo zamaške od steklenic shranjevati, in jih potem najkasneje do 31. aprila podružničnemu blagajniku, g. Franc Novoselcu v Št. Jernej nefrankovano doposlati. — Zamaški rabili se bodo pri požlahtnjevanju trt, in se bodo mej člane podružnice in mej ubožneje vinogradnike razdelili.

Naj tedaj blagi dobrotniki si ta mali trud prizadenejo, ker mnogo bodo koristili. Tudi majhne množine se hvaležno sprejmó.

Velespoštovanjem (11—3)

Odbor kmetijske podružnice v Št. Jerneji.

Fran Pavlin v Št. Ruprtu na Dolenjskem

ima na prodaj po jako nizki ceni kuhan brinjovec domačo slivovko, drožno žganje, fino domače vino in hrušovec. (25—1)

Fran Kovač v Novem Mestu

naznanja sl. občinstvu, da je v svoji hiši otvoril s 1. januarjem 1895

restavracijo „pri Pošti“

s primernimi sobami za ptujce po jako nizki ceni, in nadalje tudi ravno tam

mesarijo.

Pri vsem se bode potrudil sl. občinstvu vstreči z dobro postrežbo in se bo po dogovoru tudi meso radovoljno na dom pošiljalo. (5—3)

Dobra slivovka

po 50 gld. hektoliter, se dobi pri (7—3)

Fran Prijatelju v Tržišči, pošta Mokronog.

Tak-le je izvorni zavoj pristne

Kathreiner-jeve kave.

1/2 kile 25 kr.
Je povsod na prodaj

toč a

POZOR!

Varujte se ponarejenega blaga,
ki ga nekateri iz sebičnih namenov
ponujajo ali **odprto**, ali pa v dobri
ponarejenih podobnih zavojčkih.

Išče se učenec,

15 do 16 let star, in kateri ima veselje do kovaške
obrti. — Ponudbe sprejema (19-2)

Fran Petrič, kovač. Muhaber, pošta Novo Mesto.

Hiša

v lepi vasi, fari Cirklje na Dolenjskem, ob veliki
cesti ter v prav pripravnem kraju za kupčijo, v kateri
je bila že prodajalna in zdaj prazna stoji, se dá pod
ugodnimi pogoji v najem.

Ponudbe sprejema ustmeno ali pismeno

Franc Butala, (20-2)

fara Cirklje št. 20, pošta Krška Vas na Dolenjskem.

Josip Lorber-jeva

livarna za železo i kovine, in tovarna za stroje,
v Žalec-u (Sachsenfeld) na Štajerskem,

vliva iz železa in kovin vsaktere zmesi, vse
predmete za žage, mline in druge potrebe;
napravlja cele transmisije po najnovejših
sistemih itd. — Posebno pa priporoča svoje

travniške brane,

katero do sedaj v praktični rabljivosti in
nizki ceni (mala brana stane samo 26 gld.,
velika pa 32 gld.), še noben izdelek te vrste
ni prekosal. (185-9)

Pod reelnim
poroštvom za
dobro blago

— priporoča podpisani —

zlate, sreberne in nikelnaste kakor
tudi raznovrstne stenske ure, veliko
izbero zlatih in srebernih drago-
cenosti, zlate in sreberne veržice
in poročne prstane po najnižji ceni.

(26-1) **Gustav Forgač,**
zlatar v Novem mestu.

— Popravila se izvršujejo dobro in cenó. Star zlat
in sreberni denar kupuje se po najvišji ceni.

Posestvo

obsegajoče 30 oralov, in sicer 10 oralov vinogradov,
10 oralov njiv in travnikov in 10 oralov gozda s hišo
in potrebnimi hišnimi poslopji (fundus instructus) se
tako prodaja ali pa tudi v najem odda.

Pismena vprašanja naj se pošljejo na pošto v
Krško z znamko pod naslovom: (3-2)

„Posestvo, 1895. Poste restante, Krško“.

Vence in šopke

za neveste, kakor tudi vsakovrstno najboljšo
manufakturno blago, priporoča po najnižji ceni

(2-3) **Josip Ogoreutz**
v Novem Mestu.

Hiša na prodaj

je v Jesenicah ob Savi ravno tik Save, katera je spo-
sobna za krčmo in trgovino z lesom, kojega se dovažata
na plavih; hiša je zidana, z dvema obokanimi pivni-
cami spodaj, ter z opeko krita; poleg vrt za po-
vrtine itd. Cena 800 gld. — izplačilo po pogojih.
Natančneje se izve pri lastniku

(23-1) **Jožefu Kalin-u**
v Bregani, pošta Jesenice ob Savi.

Vina bela in črna

(24-1)

se dobé vsaki čas pri

Edvardu Rosini v Kandiji št. 2.

— poleg Novega Mesta. —